

PARTIZÁNHARCOK ÉS ELLENÁLLÁSI MOZGALMAK A II. VILÁG- HÁBORÚBAN

SZKA208_04

Készítette: Baracs Nóra

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

8. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangelés, a feldolgozás előkészítése					
I/a Szavak kitalálása „házrombolással”					
A	A tanár a D1 szókértákknak megfelelő módon felírja a négy kitalálható szót egymás alá a táblán. Mindegyik szó mellé rajzol egy pálcikaházat. A tanulók négy csoportot alkotnak. Minden csoport húz egy szókértát, és a P1 útmutató leírása szerint megpróbál rájönni arra, hogy melyek a hiányzó betűk. Amelyik betűt eltalálták, azt a tanár beírja a táblán lévő szóba. Ezután közösen megbeszéljük a szavak (partizán, ellenálló, gerilla és fegyveres felkelő) jelentését. 7 perc	A kíváncsiság felkeltése Fogalomtisztázás Gondolkodás Versengés	Frontális tanulási helyzet – csoportos versenyjátékkal és beszélgetéssel	D1 (Szókérták)	P1 (Útmutató) P2 (Szómagyarázat)
I/b A partizánemlékművek és az állami mítoszteremtés					
A	A tanár partizán emlékműveket ábrázoló képeket vetít, és közben a háború után kialakuló partizán mítoszokról beszél. Ugyanakkor azt is elmondja, hogy a háborút tényleg végigkísérte a bátrak ellenállása, s ez érdemes a megismerésre. 3 perc	Hangulatteremtés Új ismeretek nyújtása Befogadás	Frontális munka – vetítés és beszélgetés		P3 (Kivetíthető képek) P4 (Háttér-információk)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Mozaikok az ellenállás történetéből					
A	Minden tanuló húz egyet az ellenállási kártyák közül. A kártyákon megjelenő események időrendje szerint félkörben sorba állnak (úgy, hogy mindenki lássa egymást), és hangosan felolvassák a saját szövegüket. A kártyákat felolvasás után visszaadják a tanárnak. 20 perc	Tények bemutatása a témához kapcsolódóan Előadói készség Empátia	Frontális tanulási helyzet – egyéni tanulói bemutatással	D2 (Ellenállási kártyák)	
B	A tanár kiteszi az ellenállási kártyákat egy mindenki által jól látható helyre. A tanulók áttekintik azokat, majd mindenki választ egyet közülük. Ezután sorban felolvassák a választott szöveget, és elmondják, hogy miért épp azt a kártyát választották. 20 perc	Tények bemutatása a témához kapcsolódóan Választás Véleményalkotás	Frontális tanulási helyzet – egyéni tanulói megszólalással	D2 (Ellenállási kártyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	<p>A tanulók 4-5 fős csoportokat alkotnak. Minden diák húz egy ellenállási kártyát, és elolvassa azt. Ismerteti a tartalmát a csoport többi tagjával, és minden ellenállási mozaik cselekményét megpróbálják közösen elhelyezni a D3 feladatlap koordináta-rendszerében.</p> <p>A szóvivők ismertetik a csoport munkájának eredményét. A tanulók közösen tipizálják a megismert ellenállási formákat, s a tanár rendszerezi a gondolatokat a tábla felhasználásával. A diákok a munka végén visszaadják a tanárnak a kártyákat.</p> <p>20 perc</p>	<p>Tények bemutatása a témához kapcsolódóan</p> <p>Empátia Együttműködés Rendszerező képesség</p>	<p>Csoportmunka – közös kategóriaalkotás</p> <p>Frontális munka – a csoporteredmények közös feldolgozása</p>	<p>D2 (Ellenállási kártyák)</p> <p>D3 (Feladatlap)</p>	
II/b Az ellenállás helyszínei					
A	<p>Minden tanuló új kártyát húz, és kap egy piros számolókorongot. Saját térképe segítségével azonosítja a kártyáján szereplő esemény pontos helyét Európában. Ha sikerült, akkor kimegy a falitérképhez, és saját korongját felerősíti a térkép megfelelő helyére.</p> <p>A tanulók a tanár irányításával közösen értékelik a térkép által közvetített információkat.</p> <p>5 perc</p>	<p>Annak érzékeltetése, hogy sok helyen volt ellenállás</p> <p>Szövegértés Térbeli tájékozódás</p>	<p>Egyéni munka – térképhasználat</p> <p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>	<p>D2 (Ellenállási kártyák)</p> <p>Iskolai történelmi atlasz</p> <p>Európa falitérképe</p>	<p>Egy sorozat piros számolókorong</p> <p>Ragasztógyurma</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Miért tették?					
A	A tanár kiválaszt két-három különböző helyszínhez kötődő, de hasonló jellegű ellenállási formát bemutató kártyát. Egymás után felolvassa ezek szövegét, majd megkéri a tanulókat, mondják el, hogy szerintük miért vállalták az adott tetteket a korabeli ellenállók. 8 perc	Belső motívumok keresése Empátia Felelősségvállalás Önkifejezés	Frontális munka – ötlebörze		
B	A diákok 4-6 fős csoportokban dolgoznak. A tanár kiválaszt a csoportok számának megfelelő számú kártyát, amelyek közül minden csoport kap egyet. Miután elolvasták a kapott lap szövegét, a csoporttagok sorban elmondják, hogy szerintük miért vállalták a történet szereplői a veszélyes feladatot. A szóvivők végül ismertetik a csoportjukban felmerült motívumokat az osztállyal. 8 perc	Belső motívumok keresése Empátia Felelősségvállalás Önkifejezés	Csoportmunka – szóforgó Frontális munka – csoportos szóforgó		
III/b Házi feladat					
A	Minden tanuló megkapja a házi feladatként választható témakörök, illetve tevékenységi formák listáját. A tanár felhívja a figyelmet arra, hogy a kiválasztott feladatot párokban vagy kisebb csoportokban is megoldhatják. 2 perc	A felelősség kérdéséhez való személyes viszonyulás kialakítása Autonómia	Frontális tanári közlés Egyéni, páros vagy kiscsoportos önálló alkotó munka	D4 (Feladatlap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanulók azt a házi feladatot kapják, hogy tervezzenek háborúellenes röplapot a következő órára. A tanár bátorítja őket arra, hogy a feladatot párokban vagy kisebb csoportokban dolgozva oldják meg. 2 perc	A felelősség kérdéséhez való személyes viszonyulás kialakítása	Frontális tanári közlés Egyéni, páros vagy kiscsoportos önálló alkotó munka		
III/c Utómunka					
	A tanár megkér egy-két tanulót, hogy a szünetben ragasszák fel az órán használt ellenállási kártyákat egy nagy csomagolópapírra, majd tegyék ki az elkészült plakátot az osztály falára, hogy a következő napokban ötleteket kínáljon a házi feladatok elkészítését.	A felelősség kérdéséhez való személyes viszonyulás kialakítása	Frontális tanári közlés Egyéni, páros vagy kiscsoportos önálló alkotó munka	D4 (Feladatlap)	

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Útmutató a „házrombolással” való szófejtő játékhoz

Egy tanuló annyi egyforma házat rajzol „pálcikarajzzal”, ahány csoport van Min. 8, max. 16 elemből, az utóbbi már kéményt, ablakot, ajtót is tartalmazhat.

A csoportok képviselői kihúznak 1-1 kártyát, amin a kitalálandó szó betűinek helye meg van rajzolva. (Kétjegyű betű két vonal!) Egy betűt meg is adhatunk. A csoport tagjai felváltva betűket mondanak, ha van olyan a szóban, akkor beírják, ha nincs, akkor a ház egy elemét letörlik.

P2 Szómagyarázatok

partizán: a helyi lakosságból kikerülő, az ellenséges hadsereg hátában működő önkéntes fegyveres alakulat tagja.

Gerilla: a hódítókkal szembeszálló népi felkelő (nem besorozott katoná). A gerilla harcmodor a szabadcsapatok harci stílusa, amely kerüli a nyílt összecsapásokat, s apró, nyugtalanító támadásokkal igyekszik megzavarni az ellenséget.

ellenállási mozgalom: a második világháború idején, elsősorban a nemzetiszocialista Németország, valamint Olaszország és Japán által megszállt, illetve a befolyásuk alá eső területeken kibontakozó ellenszegülés – a hódítókkal és a velük együttműködő helyi hatalmakkal szemben. Az ellenállás többféle formában (passzív ellenállás, szabotázs, sztrájk, fegyveres harc) és különböző szervezeti keretek között (illegális csoportok, szervezetek, partizán osztagok) nyilvánult meg.

P3 Kivetíthető képek (külön mappában)

P4 Háttér-információk

Az államilag létrehozott partizánmítosz

A II. világháború után az új, demokratikus berendezkedéshez szükség volt, a régi rendszertől eltérő példaképekre. Az antifasiszta ellenállás az új ideológia egyik kiindulópontja lehetett. Különösen fontos volt ez olyan országokban, ahol a háború utáni hatalom szorosán kapcsolódott a gerillaharcosokhoz, ilyen Tito és De Gaulle. A Vörös Hadsereg által megszállt országokban a partizánok ünneplése az állami ünneplések keretében történt. A résztvevők nemcsak erkölcsi elismerést kaptak, hanem különböző kedvezményeket, kiváltságokat. Így évről évre egyre több ember vallotta magát partizánnak, és talált magának olyan társat, aki igazolta, hogy ő részt vett az illegalitásban. Magyarországon a fenti okból az antifasiszta ellenállókkal szemben egyre nagyobb kétely is megfogalmazódott a tettek valóságát illetően.